

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NORDBY SKOLER

FANØ

Skoleåret 1948-49

Skolejubilæum.

Den 13. februar 1950 kan Nordby borgerskole fejre sit 100 års jubilæum.

Da jubilæet finder sted, inden næste årsberetning udkommer, vil det være naturligt allerede nu at bringe nogle historiske oplysninger om skoleforholdene i ældre tider og om de skoleproblemer, som beboerne har kæmpet med for 100 år siden, og om den debat, som resulterede i, at man enedes om at bygge en ny skole.

De fleste oplysninger er hentet fra Nordbys gamle sogneforstanderprotokoller og skolekommissionsprotokoller, enkelte fra landsarkivet i Viborg og fra „Fanøs Historie“.

Oplysningerne om skoleforholdene i Nordby før 1800 er ret spredte. Vi ved dog, at der siden 1739, da Kristian d. Sjettes skolelov udkom, har været holdt skole her. Undervisningen foregik mest om vinteren, og kun et fåtal af børnene fik regelmæssig undervisning.

I 1814 udstedte Frederik d. 6. den kendte skolelov, der bestemte, at der skulle oprettes skoler over hele landet, og at børn, der ikke på anden måde blev undervist, var pligtige til at gå i disse skoler.

Loven var god nok, men tidspunktet for dens gennemførelse var meget ugunstigt. I syv år havde vi haft krig, og i 1813 indtraf statsbankerotten. Pengene mistede deres værdi, og med dyrtiden bredte arbejdsløsheden sig samtidig med, at landet i flere år fik en dårlig høst. Det var fattige tider efter 1814, og de store udgifter, som krævedes for at gennemføre den ny skolelov, vakte stor modvilje blandt befolkningen, også her på Fano.

I 1814 havde man i Nordby kun et lejet skolelokale hos en skibsfører Peder Svendsen. Den årlige leje var 40 rigsdaler sølv. Læreren N. P. Christensens løn var 80 rigsdaler sølv om året. I 1815 søgte han på grund af dyrtiden om en lønforhøjelse, og skolekommissionen anbefalede ansøgningen med følgende påtegning:

„Nægtes kan det ikke, at Skolelærer Christensens Løn er saare ringe med Hensyn til Tid og Omstændigheder, ligesom og Nødvendigheden udkræver, at en Underlærer hjælper til en saa talrig Ungdoms Undervisning, som Odens Skoledistrikt udgør. Efter Kommissionens Formening vil 5 Rigsdaler om Ugen være det mindste, der kan tillægges en Person i slig Stilling til hans tarvelige Underholdning, Forplejning og Logi.“

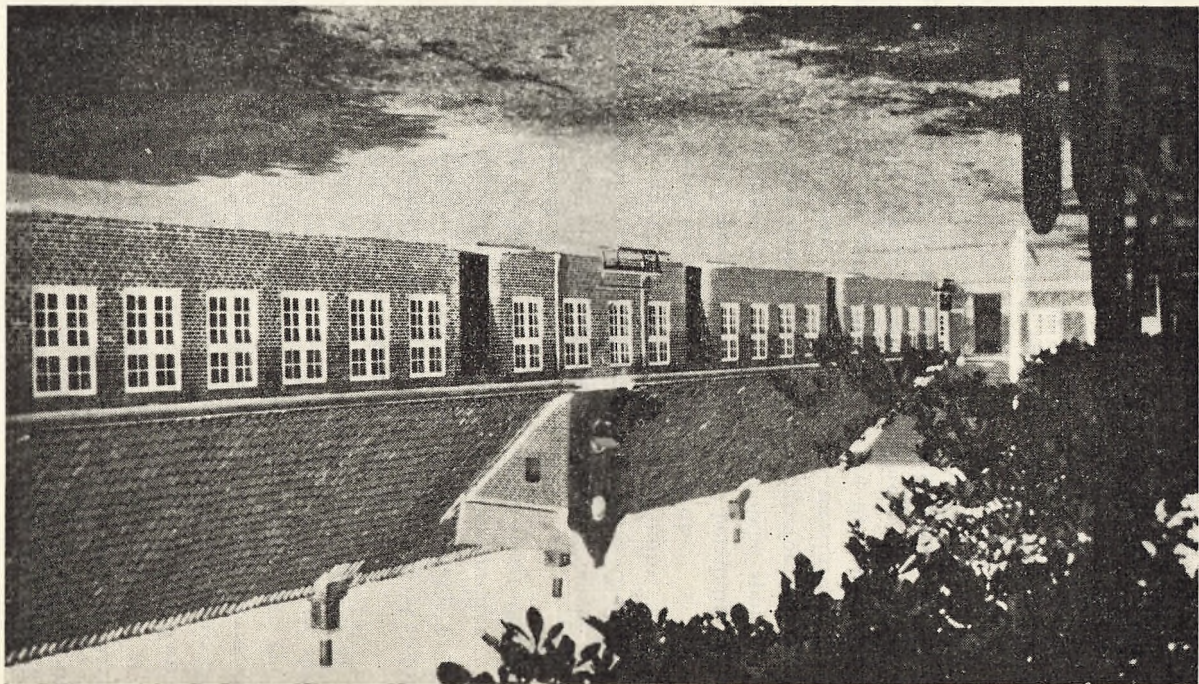
Den 30. jan. 1815 kom der meddelelse fra skoledirektionen i Ribe om, at man ønskede en forbedring af skoleforholdene i Nordby, idet man henstillede, at de 160 skolepligtige børn skulle deles i 4 hold, og at hvert hold fik 2 timers daglig undervisning.

De lokale myndigheder synes ikke at være særlig ivrige efter at indføre de nye reformer og meddeler skoledirektionen, at Odens beboere ikke kan bære de store udgifter til skolevæsenet, da distriktet kun udgør 260 „ildsteder“, deraf 90 jordløse huse, og at alle beboerne må købe brændsel på fastlandet, ligesom også føde-midler og hø for største delen må købes paa fastlandet, så de fleste mennesker har svært nok ved at bestride de nødvendige udgifter, hvorfor man forespørger amtsdirektionen, om der ikke er en eller anden kasse, hvorfra man kan få hjælp til denne merudgift til skolevæsenet.

Imidlertid ankommer amtsprovst Kofoed til Nordby den 9. marts 1815 for at undersøge, om skoledirektionens krav er gennemført, men skolekommissionen meddeler ham, at da der kun er een lærer til rådighed, er det umuligt at opfylde kravet. Man havde tværtimod set sig nødsaget til helt at standse undervisningen, hvilket blev påtalt af amtsprovsten, der pålagde kommunen at samle alle skolepligtige børn den påfølgende mandag og påbegynde undervisningen efter skoledirektionens direktiv.

Samme efterår kom amtsprovsten igen, denne gang for at afholde eksamen (20. og 21. okt.), Børnene blev nu delt i en ældste klasse med 62 elever og en yngste klasse med 79 elever. Desuden blev der oprettet en særklasse med 30 ældre og meget forsopte børn.

„som formedelst deres Alder ej med nogen sand Nytte kunne tage Del i yngste Klasses Øvelser, da de nødvendigvis bør lære mere end det, som i denne Klasse kan fordres og ej heller har Forkundskaber nok til at sættes i øverste Klasse.“

Det kneb dog med at få hjemmene til at sende deres børn i skole, især var det galt om sommeren, hvilket tydeligt fremgår af en skrivelse, som skolekommissionen d. 26. sept. 1816 sendte til skoledirektionen, og hvori man oplyser, at der i indeværende sommer kun har været 74 børn i skole. Som grund til, at flertallet af børnene har forsomt skolen, oplyses, at en del af drengene om sommeren er til søs, og at en del må blive hjemme for at hjælpe ved fiskeriet. En anden årsag er de dårlige tider. Kun få har råd til at holde tjenestefolk, og når forældrene skal passe deres arbejde, må de større børn blive hjemme for at passe deres små søskende. Desuden findes mange hjem, hvor man ikke er i stand til at forsyne børnene med tøj, så de kan gå i skole, og skrivelsen slutter med at udtale, at fattiggassen ikke er i stand til at hjælpe de fattige hjem med tøj i disse næringsløse tider.

Men myndighederne pressede stadig på for at få skoleforholdene i overensstemmelse med den ny lov. Og endelig i 1817 har Nordby fået sin egen skolebygning med 2 klasseværelser. Den lå i den gade, der nu hedder Vigensvej og er forøvrigt det hus, som nu bebos af hovmester N. P. Nielsen.

Da den ny skole var færdig, blev der ansat 2 lærere, en førstelærer og en andenlærer. Førstelæreren, Marcus Clod Kierkebye, blev desuden kordegn efter Laurids Fischer i Rindby, og siden 1817 har kordøgnene været knyttet til skolen i Nordby.

Med førstelærer Kierkebye fik skolen en betydelig lærer, hvis gerning også på mange andre områder satte dybe spor. Han var 26 år, da han overtog embedet. Efter at sogneforstanderskabene i 1842 var indført, sad han i mange år som næstformand i Nordby forstanderskab, og i de gamle protokoller fra den tid kan man finde hans usædvanlig sirlige håndskrift. Under Frederik d. Sjettes besøg paa Fanø i 1832 blev han dannebrogsmænd, og efter en bispevisitats d. 23. april 1836 giver biskop Tage Müller ham følgende omtale:

„Den meget duelige og utrættelige Lærer og Dannebrogsmænd Kierkebye har meget stor Fortjeneste af sin øverste Klasse.“

Hvad biskoppen skrev om den anden lærers klasse, var ikke så godt og skal ikke omtales her.

Den økonomiske krise fra tiden efter 1814 blev lidt efter lidt overvundet. Næringslivet begyndte igen at blomstre og i fyrreerne byggedes en mængde skibe, som bragte jævn velstand til øen. Sam-

tidig steg befolkningstallet så stærkt, at der i 1848 var over 200 skolesøgende børn, hvilket helt sprængte rammerne for den lille toklassede skole fra 1817. Det blev klart, at en forbedring af skolevæsenet var påtrængende nødvendig. Men sogneforstanderskabet holdt igen, indtil kravet fra forældrenes side blev så stærkt, at forstanderskabet måtte tage spørgsmålet op til alvorlig overvejelse.

I januar 1848 indsendte en del beboere et andragende til kommunen om snarøst at få skolevæsenet udvidet. Man ønskede lærerantallet fordoblet, og man foreslog en helt ny skole bygget lidt længere mod nord end den gamle, så skolen kunde få en mere central beliggenhed i distriktet.

Den 2. februar 1848 behandledes ansøgningen i sogneforstanderskabet, som enstemmigt indrømmede, at en forbedring af skolevæsenet var påkrævet, og at man kunne anbefale at ansætte en tredielærer, derimod kunne man ikke gå med til at anbefale ansættelse af en fjerdelærer, hvilket ville „bebyrde“ kommunen. En flytning af skolen kunde der heller ikke blive tale om, da den fordel, som de nordlige beboere ville få ved den lidt mindre afstand, ikke ville stå i rimeligt forhold til de udgifter, som en flytning ville medføre. Endelig nedsatte man et udvalg bestående af formanden, pastor Bierring, og 3 bygningskyndige mænd, Marius Pedersen, A. Jacobsen og Zillas Lauridsen, som skulle undersøge, om ikke en istandsættelse af den gamle skole samt en tilbygning ville være en hensigtsmæssig løsning.

Ved det næste møde, den 11. februar, forelå udvalgets erklæring, der gik ud på, at den gamle skole kunne gøres en halv alen højere, og at der nok kunne tilbygges 3 fag, så hele skolen udgjorde 13 fag, som kan inddeles i 3 skolestuer. Man vedtog derefter med 7 stemmer mod 1, at arbejdet skulle udføres den påfølgende sommer.

Kun skolepatron H. P. Thyssen stemte imod med den motive- ring, at den vedtagne ordning ikke var tilfredsstillende.

Protokollen er underskrevet af:

<i>Bierring.</i>	<i>Lybecker.</i>	<i>S. A. Spelmann.</i>	<i>P. Thyssen.</i>
<i>Nørby.</i>	<i>M. C. Kirkebye.</i>	<i>Lassen.</i>	<i>Niels Iversen.</i>
<i>Jens M. Jepsen.</i>			

Men beboerne ønskede større reformer. Og allerede ved næste møde, den 29. februar, var der fremsendt et andragende fra 110 beboere om, at man fastholdt kravet om en ny skole på et mere centralt beliggende sted.

Forstanderskabet gjorde nu sin første indrømmelse ved at bestemme, at alle medlemmerne dagen efter skulle mødes i skolen for ved selvsyn at undersøge den gamle bygning sammen med bygmestrene Marius Pedersen og Zillas Lauridsen. Undersøgelserne resulterede i, at der nu var 3 af medlemmerne, som udtalte ønsket om en ny skole, og man enedes om at anmode de to nævnte bygmestre samt maler J. Ussing om at fremskaffe et overslag både til en ny skolebygning og til istandsættelse af den gamle, inden man tog endelig stilling til sagen.

I midten af marts måned modtog forstanderskabet fra samtlige beboere i Rindby skoledistrikt en skrivelse, hvoraf det fremgik, at man i Rindby absolut ikke var tilhængere af en ny skolebygning i Nordby.

Et par dage senere indtraf „martsdagene“ i 1848, og treårskrigen begyndte. Sammen med et par officerer fik beboerne nu travlt med at oprette et hjemmeværn til forsvar af øen. Skolesagen stilledes foreløbig i bero, men da den 7 måneders våbenhvile i august trådte i kraft, fortsatte skoledebatten. I september ansatte man en tredielærer (seminarist Bøtcher) med en årlig løn af 160 rigsdaler, og da man savnede et skolelokale, antog man et tilbud fra kirkesanger Kierkebye,

„om at afbenytte paa billige Vilkaar det af ham ved Auktion efter Math. Ped. Ollefader købte Hus“.

Tvunget af folkestemningen ser det ud til, at forstanderskabet nu vil gå med til at bygge en ny skole. Derimod nægter man at anbringe den på en ny plads. Men beboerne sender et nyt andragende, som denne gang er underskrevet „af Oddens Bøboere med faa Undtagelser“, der udtaler ønsket om, at den ny skole ikke opføres på den gamle skoles grund, men på den grund, som ligger vesten for Jens H. Borcks hus.

Sagen behandlede i oktober på et møde, hvor forstanderskabet søgte at fremhæve fordelene ved den gamle skoles plads,

„da der her med Tiden bliver bedre og tørrere, den formodes og at ligge mere i Læ og vil præge Byen nok saa meget“.

Men allerede den 31. januar gør forstanderskabet nye indrømmelser, idet man tilfører protokollen følgende:

„Sagen var tilforn behandlet i Mødet den 31. Oktober. Forstanderskabet undlod ikke at tage Hensyn til et saa

ualmindelig udtalt Ønske. Erkendte for saa vidt ogsaa Gyldigheden af de anførte Grunde, kun var man ikke ganske sikker paa, at den fulde Nødvendighed var tilstede til at aftvinge en Mand et Stykke Jord, han saa nødtigt vilde afstaa“.

På samme møde blev det dog bestemt, at nogle af medlemmerne skulle undersøge, hvor stort et stykke jord der var nødvendig til en ny skole, og derefter forhandle med Jens H. Borck om køb af jorden.

Allerede 3 dage senere købte skolevæsenet den omtalte byggegrund af Jens H. Borck.

Af skodet, der blev tinglæst d. 8. marts 1849, gengives enkelte oplysende afsnit.

SK Ø D E.

Undertegnede Skipper Jens Hansen Borck, boende ved Odden i Nordby Sogn, erklærer herved, at jeg herved sælger, skøder og afhænder for mig og Arvinger til Byggeplads for et nyt Skolehus m. m., den sonderste Del af de mig tilhørende Agre beliggende vesten for mit iboende Hus, hvilket udgør i Længden i Øst og Vest 100 Alen, og i Bredden i Syd og Nord i den østre Ende 39 Alen og i den vestre Ende 26 Alen.

Da Nordby Sogns Skolevæsen for ovenmeldte Grundstykke rigelig har betalt mig den akkorderede Købesum — 200 Rigsdaler rede Solv, saa skal samme for Eftertiden tilhøre bemeldte Skolevæsen . . .

Fano, den 24. Febr. 1849.

(sign.) *Jens H. Borck.*

En genpart af skodet ejes af Jens H. Borcks dattersøn, kapt. Claus J. Clausen, Nordby.

Forstanderskabet havde nu efterhånden gjort så mange indrømmelser, at befolkningens ønsker om den nye skolereform nogenlunde blev opfyldt. Der blev dog kun tale om at bygge en ny treklasset skole og ikke en fireklasset, som mange havde håbet.

Kommunen tog nu fat på at fremskaffe de fornødne penge. Man ansøgte amtet om at få lov til at anvende beholdningen af tiendekassen, men dette kunne amtet ikke godkende. Derimod gav man tilsagn om et lån af stiftamtets midler, dog først til december termin. Indtil dette lån kunne fås, fik man tilsagn om foreløbig at låne 600 rigsdaler af søassurancekassen, 500 af enkekassen og 500 af Jorgen Andersens legat.

Det blev nu overdraget konsul, købmand Johnsen at sørge for opførelsen af den nye bygning. Hvem der har udført murer- og tømrerarbejdet, er ikke nævnt. Allerede den 21. sept. 1849 ønsker konsulen at overdrage skolebygningen til kommunen, og i den anledning mødte de 3 tidligere nævnte bygningskyndige sammen med forstanderskabet ved den nye skole.

„Samme blev befundet forsvarlig bygget efter Tegning og Overslag, samt den med Konsul Johnsen sluttede Accord.“

Konsulen fik 1235 rigsdaler, 5 mark og 8 skilling for murer- og tømrerarbejdet. Malerarbejdet, der senere blev udført, kostede 37 rigsdaler og 5 mark. Skolebygningen med grund, men uden kakkelovne og inventar, synes således at stå kommunen i 1473 rigsdaler, 4 mark og 8 skilling.

Skolen kunne dog ikke tages i brug endnu; særlig længe måtte man vente efter støbegodset, hvilket fremgår af et brev, dateret d. 16. dec. 1849, som pastor Bierring skrev til provst Tobiasen. Brevets fulde ordlyd er:

Til Provsten!

Det er Deres Højærværdighed bekendt, at der i dette Aar er opført et nyt Skolehus i Byen Odden.

Da imidlertid for den passende Ovne ikke vare at bekomme, har den hidindtil ikke kunnet tages i Brug. Nu ere trede dertil bestømte Ovne anmeldt færdige fra Støberiet i Ribe, og saaledes kunde den muligen afbenyttes efter Juleferiens Udløb. I den Anledning tillader jeg mig at forespørge, om nogen bestemt Form maatte være given for Skolens Indvielse, og om Deres Højærværdighed vilde ytre Dem i saa Henseende.

Allerærbødigst

(sign.) *Bierring.*

Det trak ud med skolens indvielse. Den 12. jan. 1850 blev den gamle skole solgt ved auktion hos birkedommeren. Selve skolen med grund kostede 500 rigsdaler, skolejorden syd for 31 og jorden nord for skolen 24, ialt 555 rigsdaler.

Endelig d. 13. febr. 1850 blev skolen indviet. I landsarkivet i Viborg findes et brev, dateret d. 19. marts 1850, fra pastor Bierring til provst Tobiasen, hvori det hedder:

„Den nye Skole indviedes den 13. Febr. ved nogle Ord knyttet til 1. Cor. 3,9. Et stort Antal Beboere, Koner

saavel som Mænd, efterkom Indbydelsen dertil, at uagtet det ikke ringe Lokale endeel maatte gaa bort uden at kunne komme i den fornødne Nærhed.“

Så blev den ny skole taget i brug under Kierkebyes dygtige ledelse. Men den varede ikke længe, idet han døde i embedet i 1851 efter 34 års lærervirksomhed. På hans gravsten på den gamle kirkegård kan vi læse følgende indskrift:

„Til hædrende og erkendtlig Ihukommelse af Marcus Clod Kierkebye rejstes dette Minde af Nordby Sogns Sø-assuranceforening, hvis indsigtfulde Medstifter han var.“

Skolen fra 1850 er den nuværende borgerskoles 3 østligste klasseværelser. Den vestlige del, som er bygget senere, skal ikke omtales her. Det skal dog nævnes, at det var de gamle dygtige bygmestre og håndværkere fra hin tid, der tilkommer æren for hele den nuværende bygnings smukke og rene stil, og at det vel netop er det stilfulde, der har bevirket, at bygningen nu er fredet.

I dag er den gamle skole vel næppe tidssvarende. Et århundrede er en høj alder selv for en skolebygning. Men dog tror jeg, at befolkningen holder af deres gamle skole, hvor man efter evne gennem slægtled har søgt at give ungdommen værdier for tiden fremover. Det var befolkningen, der ønskede skolen, og det blev befolkningen, der kom til at styre den, idet skolen netop blev bygget samme år, som Danmark fik sin fri grundlov. Og hvis den gamle skole havde mæle, kunne den fortælle om lyse tider med fremgang og medbør, men også om mørke og dystre år. Til det mørke og tunge hører mindet om de utallige, gamle elever, der satte livet til derude på havene, ikke mindst under de to verdenskrige. Til det dystre hører også den 9. april 1940 og de påtølgende 5 år, da Fanø sammen med det øvrige land var besat af tyskerne, der en tid lang havde okkuperet vor gamle skole. Og af lyse og skønne minder skal jeg nøjes med at nævne hin uforglemmelige 5. maj morgen, som vel er den skønneste dag i skolens historie, da skolens børn og lærere med dannebrog spontant samledes og drog ind i kirken for at højtideligholde den store dag, da Danmark igen blev et frit land.

Året, som svandt.

Da undervisningsministeriets bekendtgørelse af 22. marts 1948 om ændringer i retskrivningen forelå, var der blandt lærerpersonalet her enighed om, at man helst ville indføre ændringerne samtidig i alle skolens klasser, og da skolekommissionen stillede sig velvillig over for ønsket, indførtes de ny retskrivningsændringer straks ved skoleårets begyndelse den 1. april 1948.

De skriftlige opgaver til mellemskole- og realeksamen trykkes i indeværende eksamenstermin for første gang med anvendelse af de ny regler. Eleverne i de to eksamensklasser har i år lov til selv at bestemme, om de vil følge de gamle eller de ny regler, men alle eksaminanderne har valgt at benytte den ny retskrivning, idet det efter den nævnte ministerielle bekendtgørelse forudsættes, at lærere og censorer ved bedømmelsen tager tilbørligt hensyn til den usikkerhed i beherskelsen af de ny regler, som må påregnes at være til stede hos eleverne i den første tid.

Esbjerg omegns lærerkreds afholdt den 18. juni sommermøde og generalforsamling på Nordby skole, hvor skolens lærerpersonale var vært. Formanden for Danmarks Lærerforening, forstælærer Niels Nielsen, Overlund, gennemgik hovedpunkterne i lovforslaget om folkeskolens tilsyn og styrelse, som ventes gennemført i indeværende rigsdagssamling. Der deltog ca. 60 lærerinder, lærere og lærerfruer i mødet.

I sommerferien blev toiletforholdene ved begge skolebygninger moderniseret. Et længe næret ønske er hermed opfyldt.

Den 27. nov. holdt biskop Scharling fra Ribe en børnegudstjeneste i Nordby Kirke. Alle skolens elever og lærere overværede gudstjenesten. Det var en festpræget højtidelighed, der sikkert vil stå som et smukt og varigt minde for de allerfleste af deltagerne.

Forfatteren Johannes Borgen holdt den 6. dec. et foredrag om Incariget for skolens elever over 10 år. Taleren benyttede lejligheden til at fortælle eleverne om den ny internationale organisation, der i Danmark har fået navnet „Een Verden“.

Den 11. og 12. dec. samt den 27. jan. opførte eleverne Hostrups sangspil „Genboerne“ som skolekomedie. Lærer Skovbjerg, der var iscenesætter, oplyser, at der indspilledes ca. 400 Kr., som tænkes anvendt til en skolerejse til Norge.

Nordby skoletandpleje.

I skoleåret 1947—48 var der indmeldt 101 børn til skoletandpleje. Af disse er 20 fundet fri for caries. Der er udført følgende behandlinger:

Rodbehandling	3
Tandudtrækning, mælketænder	27
Tandudtrækning, blivende tænder	13
Plomber, mælketænder	35
Plomber, blivende tænder	103
Rensning	7
Andre behandlinger	40
	<hr/>
	Ialt 228

Tuberkuloseundersøgelse.

I september måned foretog Ribe amts centralstation for tuberkulosebekæmpelse den årlige undersøgelse af Nordby skole. Der blev ialt undersøgt 230 elever, 216 blev røntgennemlyst og 23 calmettevaccineret. Af lærer- og rengøringspersonalet blev ialt undersøgt 13 personer. Røntgenologisk fandtes intet abnormt.

Tuberkulinprøverne, fordelt efter elevernes fødselsår, viste følgende resultat:

	÷	+
1930	0	1
1932	4	5
1933	10	5
1934	16	4
1935	21	3
1936	25	3
1937	18	4
1938	30	4
1939	25	8
1940	17	2
1941	22	2
1942	1	0
	<hr/>	
Ialt	189 (82,2 %)	41 (17,8 %)

Kommunalt skolelægetilsyn.

I henhold til lov af 12. juli 1946 om skolelæger skal skolelægetilsyn være indført ved alle kommuneskoler inden 1. april 1949.

Næsten alle amtets kommuner har allerede indført ordningen. Her i Nordby vil den blive indført med det ny skoleårs begyndelse. Som skolelæge har amtet udnævnt læge J. E. Vestergaard.

Skolelægen skal føre tilsyn med elevernes helbredstilstand og med skolens hygiejniske forhold.

Intet skolesøgende barn kan forlanges fritaget for skolelægens tilsyn eller for tuberkulinundersøgelse, med mindre den pågældende ved hvert skoleårs begyndelse møder med attest fra en praktiserende læge om at være under tilsyn af denne.

Esbjerg og omegns skolescene.

Den 21. sept. opførtes Shakespeares „Tvillingerne“ af „Dansk Skolescene“ på Esbjerg teater. Der deltog 57 elever fra begge mellemkoler og fra realklassen.

33 elever fra de tre øverste klasser overværede den 8. november det amerikanske lystspil „Du kan ikke ta' det med dig“.

Stykket blev opført af Poul Vendelbos teaterselskab.

Nordby kommunale ungdomsskole.

Ungdomsskolens undervisning begyndte den 13. okt. 1947 og sluttede den 9. marts 1948.

Der deltog 15 unge piger på et begynderhold. Holdet fik 73 timer i husgerning og 20 timer i samfundslære. Der undervistes således ialt i 93 timer. Elevtimetallet var 1402. Forsømmelserne udgjorde 3,1 %. Fru Birkelund underviste i husgerning og skoleinspektøren i samfundslære.

I indeværende vinter er der oprettet et begynderhold og et fortsættelseshold med henholdsvis 15 og 12 unge piger. Fru Birkelund underviser i husgerning og lærer Kolind i samfundslære.

Køkkenskolen, som ungdomsskolen ofte benævnes, er oprettet efter „Lov af 1942 om ungdomsskoler for den ufaglærte ungdom“. Kommunen kan efter denne lov oprette skoler for de unge i alderen fra 14—18 år. Imidlertid har det vist sig, at der ikke findes så mange ufaglærte unge mænd i den alder her i kommunen, at der kan oprettes en klasse for unge mænd. Derimod har der nu i 6 år været holdt køkkenskole for unge piger; tilslutningen har hvert år været god, og eleverne har været særdeles pligtopfyldende med hensyn til at følge undervisningen. Køkkenskolen synes således nu at være blevet en fast institution, som i nogen måde råder bod på, at praktisk husgerning endnu ikke er indført som obligatorisk fag i kommunens skoler.

Understøttelser til elever i realskolen afgangsklasser.

Fra Ribe amts skolefond har 4 elever i realklassen og 6 elever i IV. mellemskoleklasse efter ansøgning gennem skolen fået tildelt ialt 550 kr. Hver portion var på 55 kr.

Præmier.

Ved skolens afslutningsfest den 23. marts uddelte pastor Voldum 4 fidspræmier af Jørgen Andersen og hustrus legat. Præmierne tilfaldt følgende realister: Asgerd Kjær, Ilse Møller, Jenny Meta Nielsen og Svend Aage Sørensen.

Hver præmie var på 25 kr.

I en stilkonkurrence for skoleelever i anledning af missionsudstillingen i Esbjerg vandt Ruth Rasmussen en bogpræmie på 25 kr.

Inspektion.

Den 16. september 1948 overværede undervisningsinspektør Simonsen, Ballerup, undervisningen i tysk og engelsk på realskolen. Desuden inspicerede undervisningsinspektør S. A. Bo, Århus, undervisningen i matematik og fysik d. 14. januar 1949.

Skolebiblioteket.

Fra børnebiblioteket er der i det forløbne år udlånt 2012 bøger til 172 børn. Bibliotekets bogbestand er på 1201 bind.

De tilsvarende tal fra det foregående år var 1747 bøger, 145 børn og 991 bind.

Salg af sparemærker.

Ved salg af sparemærker er der i det forløbne år købt for 2240 kr. af 145 børn.

De tilsvarende tal for 1947 var 965 kr. af 105 børn.

Udflugter.

Den 25. maj var 1. eksamensfri mellemskoleklasse på udflugt med lærer Kolind som leder. Turen gik med rutebil til Vingsted ved Vejle. Derefter fortsattes med cykle over Jelling gennem Grejsdalen til Vejle. Hjemturen til Esbjerg foregik med rutebil.

De tre eksamensfri mellemskoleklasser var den 13. juni på cykletur til Vejrs strand under lærer Olldags ledelse.

Den 15. juni var 4. og 5. grundskoleklasse på biltur til Ribe. Efter besøg i domkirken og på slotsbanken gik turen med båd til kammerlusen. Lærer Moesgaard ledede turen.

I sommerferiens første uge foretog eleverne fra IV. mellem og realklassen en cykletur til Østjylland. For at få så meget som muligt ud af tiden, startedes der med tog til Silkeborg, hvorfra den egentlige cykletur tog sin begyndelse. Ruten blev lagt således: Silkeborg-Ry-Horsens-Kolding-Esbjerg.

Turen blev helt igennem vellykket. Den bød på nogle herlige dage i den danske natur, på godt kammeratskab og på mange muntre og interessante oplevelser, hvoriblandt særlig tre vil blive stående i erindringen: besøg på Himmelbjerget, Øm kloster og Koldinghus.

Turen var tilrettelagt og ledet af lærer E. Skovbjerg, og som assistent deltog fru lærer Mølgaard fra Hjerting.

Idræt.

Den 15. juni udkæmpedes på skolens boldbane en kamp i langbold mellem et pigehold fra Rødning skole og pigerne i I og II mellem. Det blev en sejr til Rødning. En påtænkt revanchekamp i Rødning i efteråret måtte opgives.

Lørdag den 25. sept. afholdtes et skoleidrætsstævne i Ribe med deltagere fra 14 skoler. 90 elever samt 5 gymnastiklærere fra Nordby skole var med til stævnet. De fleste af eleverne var aktive deltagere. Vi havde den glæde at blive fint placeret i alle de ni kampe, vi deltog i.

To pigehold på henholdsvis 10—12 år og 12—14 år besatte hver førstepladsen i sin aldersklasse i langbold.

Et drengehold (10—12 år) sejrede i rundbold. I 60 m løb for 14-årige drenge vandt Knud Bjerre med den fine tid 8,4 sekunder, og for 13-årige drenge blev Gorm Jensen nr. 1 i tiden 8,7 sekunder.

Endelig blev Knud Bjerre nr. 1 i højdespring for 14-årige drenge med 1,20 m.

Förändringar i lärarpersonalet.

Lærer Rich. Højrup har været sygemeldt det meste af året, bortset fra tiden 1. Juni—1. september. I oktober søgte han sin afsked på grund af sygdom. Under hans sygdom har fru Anna Jydebjerg vikarieret undtagen i december måned, da tidligere viceinspektør N. M. Carlsen overtog vikariatet.

Kordegner og lærer K. Moesgaard Kristensen blev kaldet til førstelærer ved Nr. Nissum østre skole fra 1. august. I hans sted blev lærer Johs. Rasmussen udnævnt til kordegner, og tidligere lærer, centralbestyrer J. P. Nielsen vikarierede i det ledige embede fra 15. august til 1. oktober.

Lærer Viggo Kolind, som siden den 1. juni 1946 har været timelærer ved Nordby skole, blev kaldet som fast lærer ved samme skole fra den 1. september 1948.

Den 1. oktober blev lærer Bent Andersen, der var ansøger til det ledige timelærerembede, ansat som vikar. Kort efter forelå hans udnævnelse som timelærer ved skolen fra 1. november af regne.

Frk. Anna Kathrine Iversen har under overlærer Karl Jensens sygdom været vikar ved skolen siden den 8. november.

Lærerpersonalets videreuddannelse.

Følgende lærerinder og lærere deltager som kursister i Esbjerg årskursus for lærere:

Bent Andersen (matematik), Viggo Kolind (fysik og matematik), fru Anna Jydebjerg (fysik), E. Skovbjerg (fysik) og frk. Inge Thrane (tysk).

Endvidere har frk. Nielsen og frk. Thrane årskursus (fjernstilskrivningskursus) i henholdsvis engelsk og tysk ved lærerhøjskolen i København.

Nordby kommunale skolers legat.

Legatets regnskab pr. 31. dec. 1948.

Indtægt.

Beholdning pr. 31. dec. 1947.....	11112,89 kr.
Bidrag i 1948.....	130,00 „
Renter i regnskabsåret 1948.....	345,95 „
	<hr/>
	Ialt 11588,84 kr.

Udgift.

Legatunderstøttelse til 3 tidl. elever.....	350,00 kr.
Revision af regnskabet.....	10,00 „
	<hr/>
	Ialt 360,00 kr.

Beholdning pr. 31. dec. 1948: 11588,84 kr. ÷ 360,00 kr. = 11228,84 kr.
Nordby, den 31. dec. 1948.

(sign.) *M. Sørensen.* *Niels Birkelund.* *O. Berg Jensen.*

Regnskabet revideres af revisor, sekretær i undervisningsministeriet, Erik Tjalve.

Real- og mellemskoleeksamen.

Til realeksamen 1948 indstilledes 10 elever, som bestod med følgende resultater:

1. Aase Windfeld Beck	14,08 mg
2. Niels Aage Birkelund	14,20 mg×
3. Hans Henning Hjort	14,13 mg
4. Asgerd Kjær	14,45 mg×
5. Jens H. P. Klemmetsen	14,05 mg
6. Ilse Annie Møller	13,20 mg÷
7. Jenny Meta Nielsen	14,11 mg
8. Svend Aage Sørensen	14,46 mg×
9. Per Toft	13,57 mg÷
10. Valdemar Warrer	14,01 mg

Til mellemskoleeksamen indstilledes 14 elever, som bestod med følgende resultater:

1. Eva Christensen	12,53 g×
2. Jenny Jensen	13,59 mg÷
3. Kirsten Jensen	14,73 ug÷
4. Gunnvør Joensen	14,68 ug÷
5. Kirsten Johansen	14,28 mg×
6. Jennie Kierkegaard	14,02 mg
7. Karen Lauridsen	14,47 mg×
8. Marie Madsen	14,25 mg×
9. Henning Pedersen	13,64 mg÷
10. Jørgen Schmidt	13,90 mg
11. Ernst Stegelmann	13,95 mg
12. Annelise Svendsen	14,29 mg×
13. Anna Marie Sørensen	14,33 mg×
14. Knud Sørensen	13,82 mg

Af ovennævnte elever er en elev fra IV mellemskoleklasse optaget i 1. gymnasieklasse på statsskolen i Esbjerg.

I år indstilles der 8 elever til realeksamen og 11 til mellemskoleeksamen.

Skoleåret 1947—48 sluttede med 71 elever, 40 drenge og 31 piger. For tiden er der 61 elever, 34 drenge og 27 piger.

Skema for realeksamen 1949.

Tid	Fag	Lærer	Censor
16. febr. 14,15	Gymnastik, piger	Frk. Inge Thrane	
19. „ 11,15	Gymnastik, drenge	Evald Skovbjerg	
26. „ 9,30	Naturhistorie	Niels Birkelund	Lærer Rich. Hojrup, Nordby
2. marts 12	Historie	Johs. Rasmussen	Overlærer Lund Hansen, Middelfart
4. „ 9	Dansk, mundtlig	Frk. Marie Nielsen	Pastor K. Voldum, Nordby
7. „ 13,30	Fysik	Evald Skovbjerg	Lærer E. A. Skaarup, Esbjerg
9. „ 13	Engelsk, mundtlig	Frk. Marie Nielsen	Faglæreriinde frk. Kamp, Kolding
12. „ 9,30	Tysk	Johs. Rasmussen	Viceinspektør N. M. Carlsen, Nordby
15. „ 9,30	Geografi	Niels Birkelund	Overlærer frk. Karen Brinck, Nordby
17. „ 12	Regning & mat., mundtl.	Evald Skovbjerg	Kommunelærer H. Damsholt, Roskilde
19. „ 9,30	Geometri, mundtlig	Evald Skovbjerg	Navigationslærer D. J. Joensen, Nordby
	Dansk, skriftlig	Frk. Marie Nielsen	Lektor Alfred Sejersen, Charlottenlund
	Engelsk, skriftlig	Frk. Marie Nielsen	Overlærer Munkholm Petersen, Holstebro
	Regning & mat., skriftlig	Evald Skovbjerg	Inspektør Th. Christensen, Esbjerg

Skema for mellemskoleeksamen 1949.

Tid	Fag	Lærer	Censor
16. febr. 14,15	Gymnastik, piger	Frk. Inge Thrane	
19. „ 11,15	Gymnastik, drenge	Evald Skovbjerg	
2. marts 8	Historie	Niels Birkelund	Overlærer Lund Hausen, Middelfart
7. „ 9,15	Fysik	Evald Skovbjerg	Lærer E. A. Skaarup, Esbjerg
9. „ 9,30	Engelsk	Karl Jensen	Faglærerinde frk. Kamp, Kolding
12. „ 9,30	Geografi	Niels Birkelund	Lærer E. Møller, Rindby
15. „ 10	Tysk	Johs. Rasmussen	Lærer E. Wolff, Esbjerg
17. „ 8	Regning & mat., mundtl.	Evald Skovbjerg	Kommunelærer H. Damsholt, Roskilde
	Dansk, skriftlig	Karl Jensen	Kommunelærer Em. Andersen, København
	Regning & mat., skriftlig	Evald Skovbjerg	Kommunelærer H. Damsholt, Roskilde
	Skrivning	Fru Anna Jydebjerg	Lærer Rich. Højrup, Nordby
	Tegning	Evald Skovbjerg	Læreriude fru Anna Møller, Rindby
	Håndarbejde	Frk. Marie Njelsen	Lærerinde frk. Inge Thraue, Nordby

Årsprøven 1949.

1. Mellem- og realskolen.

Lørdag den 26. marts.

Tid	Klasse	Fag	Lærer	Censor
8-10	III m	Naturhistorie	Birkelund	
8-10	II m	Tysk	Rasmussen	
8-10	I m	Regning	FruJydebjerg	
10-12	III m	Engelsk	Rasmussen	
10-12	II m	Regning	FruJydebjerg	
14-16	III m	Tysk	Frk. Thrane	
14-16	II m	Fysik	FruJydebjerg	
14-16	I m	Historie	Rasmussen	
16-17	III m	Sang	Rasmussen	
16-17	II m	Sang	Rasmussen	
16-17	I m	Sang	Rasmussen	

Tirsdag den 29. marts.

Tid	Klasse	Fag	Lærer	Censor
8-10	III m	Regn. og mat.	Skovbjerg	
8-10	II m	Historie	Birkelund	
8-10	I m	Engelsk	Rasmussen	
10-12	III m	Historie	Rasmussen	
10-12	II m	Naturhistorie	FruJydebjerg	
10-12	I m	Dansk	Frk. Nielsen	
14-16	III m	Dansk	Rasmussen	
14-16	II m	Dansk	Frk. Nielsen	
14-16	I m	Fysik	FruJydebjerg	

Onsdag den 30. marts.

Tid	Klasse	Fag	Lærer	Censor
8-10	III m	Fysik	FruJydebjerg	
8-10	II m	Religion	Rasmussen	
8-10	I m	Geografi	Birkelund	

I naturhistorie i I m., i engelsk og geometri i II m. samt i geografi i III m. afholdes kun skriftlig prøve.

I og II m. piger gymnastik onsdag d. 23. marts kl. 14¹⁰.

I og II m. drenge gymnastik onsdag d. 23. marts kl. 13¹⁵.

Tegninger og håndarbejder fremlægges tirsdag den 29. marts kl. 16–17.

Eleverne i IV m afleverer alle skolens bøger torsdag d. 17. marts kl. 15.

Realklassen afleverer bøger lørdag den 19. marts kl. 15³⁰.

Onsdag den 30. marts kl. 11 afleverer eleverne i I, II og III m. de af skolens bøger, som de ikke skal bruge i næste klasse. — Afleveringen finder sted i klasseværelserne.

2. Borger-skolen.

Torsdag den 24. marts.

Tid	Klasse	Fag	Lærer	Censor
8—10	7.-8.	Historie	Birkelund	
8—10	6.	Naturkundskab	Sneum	
8—9	5.	Regning	Kolind	
8—10	4.	Dansk	Andersen	
8—10	3.	Dansk	Frk. Brinck	
8—9	2.	Historie	Olldag	
10—12	8.	Naturkundskab	Sneum	
10—11	7.	Regning	Frk. Brinck	
10—11	5.	Dansk	Frk. Nielsen	
10—11	4.	Geografi	Frk. Thrane	
11—12	4.-5.	Gymnastik	Frk. Thrane	
10—11	3.	Gymnastik	Olldag	
11—12	3.	Sang	Olldag	
10—12	2.	Dansk	Fru. Jydebjerg	
10—11	1.	Dansk	Kolind	
14—15	8.	Regning	Olldag	
14—15	7.	Religion	Frk. Brinck	
14—15	6.	Religion	Sneum	
14—15	4.-5.	Gymnastik	Kolind	
14—15	2.	Geografi	Frk. Thrane	

Fredag den 25. marts.

Tid	Klasse	Fag	Lærer	Censor
8-10	8.	Dansk	Olldag	
8-9	7.	Dansk	Frk Brinck	
8-10	6.	Geografi	Sneum	
8-10	5.	Naturhistorie	Kolind	
8-9	4.	Religion	Andersen	
9-10	4.	Sang	Andersen	
9-10	3.	Religion	Frk. Brinck	
9-10	1.	Religion	Frk. Thrane	
10-12	8.	Geografi	Frk. Thrane	
10-11	7.	Geografi	Frk. Brinck	
10-12	6.	Regning	Kolind	
10-11	5.	Sang	Andersen	
10-12	4.	Historie	Frk. Nielsen	
10-12	3.	Regning	Sneum	
10-11	2.	Religion	Olldag	
14-15	6-7.-8.	Gymnastik	Olldag	
15-16	6.-7.-8.	do.	Frk. Thrane	
14-15	5.	Historie	Frk. Thrane	
14-15	4.	Naturhistorie	Kolind	
14-15	1.	Sang	Sneum	

Lørdag den 26. marts.

Tid	Klasse	Fag	Lærer	Censor
8-9	8.	Religion	Sneum	
8-9	6.	Historie	Olldag	
8-9	5.	Religion	Kolind	
8-9	3.	Geografi	Frk. Brinck	
9-10	2.	Regning	Kolind	
9-10	1.	Regning	Sneum	
10-11	8.	Engelsk	Olldag	
11-12	6.-7.-8.	Sang	Sneum	
11-12	4.	Regning	Olldag	
10-11	2.	Gymnastik	Kolind	

Borgerskolens elever afleverer de af skolens bøger, som de ikke skal bruge mere, i skolens håndarbejdsværelse lørdag den 26. marts saaledes:

6., 7. og 8. klasse afleverer kl.	13
4. og 5.	— 13,30.
2. og 3.	— 14.
1.	— 14,30.

Bøgerne må være forsynet med tydeligt navn på omslaget. — Bøger til brug i det ny skoleår udleveres efter nærmere bekendtgørelse i klasserne.

Borgerskolen sluttede i fjor med 165 elever, 86 drenge og 79 piger. For tiden er der 164 elever, 85 drenge og 79 piger.

Torsdag den 31. marts kl. 10 er der afslutning i gymnastiksalen, hvortil børnenes forældre er velkomne.

Det ny skoleår begynder Fredag den 1. april kl. 8.

Børnenes forældre og pårørende indbydes til at overvære de mundtlige prøver i begge skoler.

Nordby, den 15. februar 1949.

Niels Birkelund,
skoleinspektør.

Fanø Bogtrykkeri